OʻZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR, PROFESSIONAL TA'LIM BOSHQARUV HAMDA PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH INSTITUTI

MALAKA TALABI

BOSHLANG'ICH PROFESSIONAL TA'LIM DARAJASI

Kasb kodi va nomi:

30711401-Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash

Kvalifikatsiya(lar) nomi:

- 1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash chilangari
- 2. Yonilg'i ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari
- 3. "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi

SO'Z BOSHI

- 1. Pedagogik innovatsiyalar, professional ta'lim boshqaruv hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish instituti tomonidan ISHLAB CHIQILDI VA TASDIQLASHGA TAQDIM ETILDI.
- 2. Oʻzbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy va oʻrta maxsus, kasb-hunar ta'limi yoʻnalishlari boʻyicha oʻquvuslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2023-yil 11-avgustdagi 4-son yigʻilishida ma'qullangan va Vazirlikning 2023-yil 25-avgustdagi 391 son buyrugʻi bilan **TASDIQLANDI VA JORIY ETILDI.**

Mazkur malaka talabi Oʻzbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish huquqi Oʻzbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga tegishli.

MUNDARIJA

1.	Qoʻllanilish sohasi	4
2.	Kasbiy ta'lim xususiyati	4
3.	Bitiruvchilarning kasbiy faoliyati tavsifi	5
4.	Ta'lim dasturini o'zlashtirgan bitiruvchilarning umumiy va kasbiy	
	kompetensiyalariga qoʻyiladigan talablar	6
5.	Oʻquv reja tuzilmasi va ularga qoʻyiladigan talablar hamda	
	bitiruvchida shakllantiriladigan kompetensiyalar	9
6.	Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbining oʻquv	
	yuklamasi	23
7.	Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbining ta'lim	
	dasturini oʻzlashtirishga qoʻyilgan talablar hamda bitiruvchilarni	
	baholash	23

1. Qo'llanilish sohasi

Mazkur malaka talabi Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbi bo'yicha kadrlar tayyorlashning zaruriy bilimlar mazmuni va kasbiy kompetensiyasiga qo'yiladigan talablarni va pirovard maqsadlarini, shuningdek, ta'lim oluvchilarning o'quv yuklamalari hajmi va standart talablarini bajarilishi nazoratini belgilaydi.

Malaka talabi ta'lim oluvchilarning kasbiy tayyorgarligi sifati va kasbiy kompetensiyasini baholashda hamda ta'lim muassasalarini attestatsiyadan o'tkazishda asosiy mezon hisoblanadi. Mazkur talablarning bajarilishi professional ta'lim muassasalarining bitiruvchilariga professional ta'limning tegishli darajasini olganligi to'g'risida davlat namunasidagi hujjat berilishi uchun asos hisoblanadi.

Malaka talabi ta'limni boshqarish davlat organlari va ta'lim faoliyati subyektlari tomonidan, idoraviy bo'ysunuvi hamda mulkchilik shakllaridan qat'iy nazar, tadbiq etilishi majburiydir.

Ushbu malaka talabi Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash (H04.003.169.0851/Б-20-son), Yonilgʻi ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari (H04.003.169.0851/Б-20-son) va "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi (yuk avtomobillari uchun H04.169.0845/Б-20-son va yengil avtomobillari uchun H04.169.0846/Б-20-son) kasblarining tasdiqlangan kasbiy standart talablari asosida ishlab chiqildi.

2. Kasbiy ta'lim xususiyati

- **2.1. 30711401 Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash** kasbi doirasida beriladigan kvalifikatsiyalar:
 - 1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash;
 - 2. Yonilg'i ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari;
 - 3. "B" yoki"BC" toifali avtomobil xaydovchisi.

Umumta'lim muassasalarining 9-sinf bitiruvchilari hisobidan shakllantirilgan guruhlarda 2 yillik.

Kamida umumiy oʻrta ma'lumotga ega boʻlgan shaxslar hisobidan shakllantirilgan guruhlarda tanlangan kvalifikatsiyalar sonidan kelib chiqib oʻqish muddati belgilanadi. Bu guruhlarda kasb doirasida beriladigan kvalifikatsiyalardan birortasini muvaffaqqiyatli oʻzlashtirgan shaxslarga belgilangan namunadagi diplom beriladi va mehnat bozorida ishlash huquqi beriladi. Egallanmagan kvalifikatsiyalarni qayta oʻzlashtirishga ruxsat beriladi va mazkur kvalifikatsiyani muvaffaqiyatli oʻzlashtirganlarga belgilangan tartibda sertifikat beriladi.

- **2.2.** Ruhiy-fiziologik fazilatlar minimumi: kuzatuvchanlik, diqqatni bir joyga qaratish, fikrni jamlash, qoʻl-oyoq harakatini jarayonga moslashtirish, har tomonlama tez fikrlash va faraz qilish, yorugʻlikni sezish, faol va tez xotirlash, harakat xotirasi va moslashuvchanlik.
 - 2.3. Ta'limni davom ettirish imkoniyatlari.

30711401-Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbi bitiruvchisi keyinchalik kasbiy ta'limini chuqurlashtirish magsadida:

- kadrlar malakasini oshirish tizimida, tarmoq o'quv muassasalarida va maxsus kurslarida malakani oshirishi;
- kasbiy faoliyatning tegishli sohasida yanada yuqoriroq malakaga erishish maqsadida oliy ta'lim muassasasida o'qishni davom ettirishi mumkin.

2.4. Oʻqishga qabul shartlari.

Oʻqishga qabul shartlari amaldagi qonunchilik asosida amalga oshiriladi.

3. Bitiruvchilarning kasbiy faoliyati tavsifi

3.1. Bitiruvchining kasbiy faoliyat sohasi:

Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash, avtomobil dvigatellarini qismlarga ajratish, ta'mirlash va yigʻish, yonilgʻi ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash, avtomobil dvigatel (krivoship shatun mexanizmi, gaz taqsimlash mexanizmi, sovitish tizimi, moylash tizimi, ta'minlash tizimi va oʻt oldirish tizimi)larini ta'mirlash jarayonini ishlab chiqish.

3.2. Bitiruvchining kasbiy faoliyat obyektlari:

3.2.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- avtomobil transporti;
- avtomobil dvigatellari, dvigatelga servis xizmat koʻrsatish va ta'mirlash uchun texnik jihozlar, moslamalar hamda asboblar bilan jihozlangan avtomobil ustaxonasi;
- dvigatelga servis xizmat koʻrsatish va ta'mirlashga oid, texnik, texnologik hujjatlar toʻplami hamda avtomobil ustaxonasi.

3.2.2. Yonilgʻi ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- avtomobil transporti;
- yengil va yuk avtomobillari yonilg'i purkash agregatlari hamda avtomobil ustaxonasi;
- yonilg'i ta'minlash tizimiga servis xizmat ko'rsatish va ta'mirlash uchun texnik jihozlar, moslamalar, asboblar hamda avtomobil ustaxonasi;
- yonilg'i ta'minlash tizimiga servis xizmat ko'rsatish va ta'mirlashga oid, texnik, texnologik hujjatlar bilan ishlash xonasi.

3.2.3. "B" yoki "BC" toifali avtomobil haydovchisi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- yengil avtomobillari;
- yuk avtomobillari;

3.3. 30711401 - Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbi bo'yicha ta'lim oluvchi quyidagi faoliyat turlariga tayyorlanadi:

3.3.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- dvigatelning mehanizimlarini texnik holatini nazorat qilishda (СТ-ДИ ДД 4120 va ИПС-ДИ ДД 4210 rusumli kompressmetrlar)dan foydalanish;
- dvigateldagi shovqinlar va taqillashlarni stetaskop qurilmasi orqali eshitib aniqlash;
- tirsakli valdan podshipnikni presslab chiqaradigan ajratgich, porshendan porshen halqalarini ajratish va porshendan porshen barmogʻini ajratish asboblaridan mustaqil foydalanish.

3.3.2. Yonilgʻi ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- avtomobillarning ta'minlash tizimini diagnostika qilishda (injektorni tekshiradigan ultiratovushli Н4ДФБА stendidan, yuqori bosimli yonilg'i nasosini sinash va rostlashda ДД10-01 va КИ8910 rusumli, asboblar) dan foydalanish;
- chiqindi gazlarni nazorat qiluvchi (karburatorli dvigatellar uchun Infralit, ГАИ-1, Elkon, Tozal, dizel dvigatellar uchun Mega-1, Mega-2 tutun oʻlchagichlar) gazoanalizatordan foydalanish;
- injektorli dvigateli yonilg'i purkash tizimini qismlarga ajratish-yig'ish,
 injektorlarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash moslamalari;
- dizel dvigateli yonilg'i purkash tizimini qismlarga ajratish-yig'ish, yuqori bosimli yonilg'i nasosiga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash moslamalari.

3.3.3. "B" yoki "BC" toifali-avtomobil haydovchisi kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- yoʻlga chiqishdan oldin transport vositasini koʻrikdan oʻtkazish va harakatlanish jarayonida transport vositasining texnik holatini nazorat qilish;
- harakatlanish jarayonida yuzaga kelgan nosozliklarni xavfsizlik texnikasi talablariga rioya etgan holda bartaraf etish;
- transport vositasini texnik qarovida hamda yuk ortish va tushirishda xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya etish;
 - avtomobillarni boshqarish.

4. Ta'lim dasturini o'zlashtirgan bitiruvchining umumiy va kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

4.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbi bitiruvchilari umumiy kompetensiyasiga qo'yiladigan talablar:

Professional ta'lim muassasalari bitiruvchisi quyidagi umumiy kompetensiyalarga ega bo'lishi kerak:

UK-1. Kasbiy faoliyat doirasida vujudga keladigan turli masalalar yechimini topish usullarini tanlay olish;

- UK-2. Rahbar tomonidan belgilangan maqsadga erishish uchun jamoada ishlay olish;
- UK-3. Oʻzining kasbiy malakasini va shaxsiy kamolotini takomillashtirib borish;
- UK-4. Jamoada va ma'lum vazifani bajarishga yo'naltirilgan guruhda ishlash, hamkasblar, rahbarlar va mijozlar bilan samimiy, xushmuomala hamda samarali muloqot qilish;
 - UK-5. Ta'lim olgan tilida fikrini og'zaki va yozma ravishda ravon bayon qilish;
- UK-6. Umuminsoniy fazilatlarga ega boʻlish, oʻz millatini va Vatanini sevish, u bilan faxrlanish, milliy urf-odatlar, qadriyatlarni hurmat qilish;
- UK-7. Professional vazifalarni samarali bajarish uchun zarur boʻladigan ma'lumotlarni qidirish;
 - UK-8. Kasbiy faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini qoʻllash;
 - UK-9. Kasbga doir hujjatlar bilan ishlash;
- UK-10. Kasbiy faoliyatda xavfsizlik texnikasi va mehnat muhofazasi qoidalariga amal qilish koʻnikmalariga ega boʻlish.
- UK-11. Sanoat va nosanoat tashkilotlarda vujudga keladigan chiqindilarni atrof-muhitga zarar yetkazmaslik choralarini koʻrish va utilizatsiya qilish;
- UK-12. Sohaga oid ekologik madaniyatga rioya qilgan holda faoliyat olib borish.

4.2. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbi bitiruvchilari kasbiy kompetensiyasiga qo'yiladigan talablar:

4.2.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-1.1. Avtomobil dvigatellari mexanizm va tizimlarini tashxislash;
- KK-1.2. Texnologik hujjatlar asosida avtomobil dvigatellariga servis xizmat koʻrsatish;
- KK-1.3. Avtomobil dvigatellarini ta'mirlash chilangari asboblar to'plami yordamida qismlarga ajratish, ta'mirlash va yig'ish;
 - KK-1.4. Avtomobil dvigatellarini sinash;
 - KK-1.5. Ish jarayonida mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash.

4.2.2. Yonilgʻi ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari kvalifikatsiyasi boʻyicha:

- KK-2.1. Injektorli dvigateli yonilg'i purkash tizimini qismlarga ajratish-yig'ish.
- KK-2.2. Injektorlarga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash;
- KK-2.3. Dizel dvigateli yonilg'i purkash tizimini qismlarga ajratish-yig'ish;
- KK-2.4. Yuqori bosimli yonilg'i nasosiga texnik xizmat ko'rsatish va ta'mirlash;
- KK-2.5. Diagnostika qilish, texnik xizmat koʻrsatish, ta'mirlashdagi moslamalar hamda qurilmalardan foydalanish;

KK-2.6. Faoliyat davomida mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash.

4.2.3. "B" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-3.1. "B" toifadagi avtomobillarni boshqarish;
- KK-3.2. Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish;
- KK-3.3. Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish;
- KK-3.4. Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligiga rioya qilib avtomobilni boshqarish;
 - KK-3.5. Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash;
- KK-3.6 Yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish.

4.2.4. "BC" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi bo'yicha:

- KK-4.1. "BC" toifadagi avtomobillarni boshqarish;
- KK-4.2. Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish;
- KK-4.3. Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish;
- KK-4.4. Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligiga rioya qilib avtomobilni boshqarish;
 - KK-4.5. Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash;
- KK-4.6. Yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish;
 - KK-4.7. Yengil va yuk avtomobillarda tashish ishlarni tashkil etish.

5. Oʻquv reja tuzilmasi va ularga qoʻyiladigan talablar hamda bitiruvchida shakllantiriladigan kompetensiyalar

		Bitiruvchi oʻzlashtirishi lozin	n boʻlgan bilim va koʻnikmalar	Shakllantiriladiga
T/r	Fan (modul) nomi	Bilimlar	Koʻnikmalar	n kompetensiyalar
	•	2. Umumkasbiy fa	nlar bloki	
2.01	Texnikaviy chizmachilik.	 masshtab va oʻlchamlar; nuqtani proyeksiyasi va tekisliklar; aksonometrik proyeksiya turlari; geometrik jismlarni tekislik bilan kesishuvi; tekis shakl va geometrik jismlarning rasmlari; mashinasozlik chizmalarida tasvirlar; koʻrinishlar, qirqimlar va kesimlar; ajraladigan va ajralmaydigan birikma turlari va chizmalari; rezbalarni tasvirlash; detallarning eskizini bajarish usullari; yigʻish chizmasi uning vazifasi va ishlab chiqarishdagi oʻrni; yigʻish chizmalariga spetsifikatsiyalar tuzish; mutaxassislik boʻyicha chizmalar. 	 chizmalarni chizish texnikasiga ega boʻlish; chizmalarni Davlat standartlari (*DS va KHUM) talablariga muvofiq bajarish; geometrik sirtlarning proyeksiyalarini qurish; detallarni aksonometrik proyeksiyalarini yasash; detallarni ichki qismlarini qirqim va kesimlarda koʻrsatib berish; ajraladigan va ajralmaydigan birikmalarni chizish; mashina detallarini eskizlarini chizish; buyum yigʻish chizmalarni chizish; mutaxassislik chizmalarni chizish va ularni oʻqiy olish. 	UK -1 UK-3 UK-7 UK-8 UK-9 UK-10
2.02	Mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi	 mehnat muhofazasi bo'yicha asosiy meyoriy hujjatlar; avtomobil transporti korxonalarida xavfli va zararli ishlab chiqarish omillari; zararli moddalar bilan ishlashda xavfsizlik choralari; shaxsiy muhofaza vositalari; kasb kasalligining oldini olish; 	 mehnat muhofazasi boʻyicha asosiy meyoriy hujjatlarni tushunish va hujjatlar bilan ishlay olish; avtomobil transporti korxonalarida xavfli va zararli ishlab chiqarish omillari aniqlash, zararli moddalar bilan ishlashda xavfsizlik choralari koʻrish, shaxsiy muhofaza vositalarini ish turiga qarab tanlay olishni; 	UK-2 UK-3 UK-6 UK-9 UK-10 UK-11 UK-12 KK-1.2

		chiqarish va yordamchi binolarga talabi; - mehnatni sanitar gigiyenik sharoitlari;	 mehnat muhofazasini xududiga, ishlab chiqarish va yordamchi binolarga talabi boʻyicha meyorlarni bilishi; ish joyida mehnatni sanitar gigiyenik sharoitlarini ta'minlash; harakat tarkibini texnik holatini tekshirish va jihozlanishni talab asosida bajarish; yuk ortish va tushirishda xavfsizlik texnikasiga rioya qilish; avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish va ta'mirlashda xavfsizlik texnikasi qoidalariga rioya qilish; siqilgan gaz va havoni quvvatidan foydalanishdagi xavfsizlikni ta'minlash; elektr xavfsizligi boʻyicha koʻnikmalarga ega boʻlish; transport korxonalarida yongʻin xavfsizligiga rioya qilish; atrof muhitni muhofaza qilish. 	KK-1.4 KK-1.5 KK-2.1 KK-2.6
2.03	Elektrotexnika va elektronika asoslari.	 oʻzgarmas va oʻzgaruvchan elektr toki xususiyatlarini; elektr tokining kuchi, kuchlanishi, quvvatini, oʻtkazuvchilar qarshiligini oʻlchov birliklarini, ularni oʻlchash usullarini; sodda elektrik, magnit va elektron zanjirlarni asosiy parametrlarini hisoblash va oʻlchash usullarini; oʻtkazuvchilar va tok manbaalarini ketmaket hamda parallel ulash prinsiplarini; elektr oʻlchov asboblari (ampermetr, voltmetr) tuzilishini, ularning ishlash 	 sodda va montaj elektr sxemalarini oʻqish; sodda elektrik, magnit va elektron zanjirlarni asosiy parametrlarini oʻlchash; oʻtkazuvchilar va tok manbaalarini ketmaket hamda parallel ulash bilish; oʻzgarmas, oʻzgaruvchan tok generatorlari magnit maydoni hosil qilish xususiyatlarini, ularning tuzilishi hamda ishlash prinsiplarini bilish; elektr oʻlchov asboblari bilan ishlash; ishlatayotgan dastgohlarida oʻrnatilgan elektrodvigatellarini ishga tushirish va toʻxtatish. 	UK-1 UK-5 UK-8 UK-10

2.04	Avtomobillar tuzilishi.	prinsiplarini, elektr zanjiriga ulash qoidalarini; - oʻzgarmas, oʻzgaruvchan tok generatorlari magnit maydoni xususiyatlarini, ularning tuzilishi va ishlash prinsiplarini; - ishlatayotgan dastgohlarida oʻrnatilgan elektrodvigatellarini ishga tushirish va toʻxtatish qoidalarini; - elektrodvigatellarning himoya apparatlarini; - qisqa toʻtashuvdan saqlanish (yerga ulash, nollash) usullari avtomobillarning umumiy tuzilishi; - dvigatellarni umumiy tuzilishi va ish sikllari;	 avtomobillarni tuzilishini boʻlaklarga boʻlib oʻrganish; dvigatellarni mexanizm va sistemalari 	KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3
		 dvigatelni mexanizm tizimilari tuzilishi va ishlash prinsipi; transmissiyaning vazifasi, tuzilishi va ishlash prinsipi; yurish qismining vazifasi va tuzilishi; boshqarish organlarining vazifasi va tuzilishi. 	tuzilishi bo'yicha amaliy mashg'ulotlarni mustaqil ravishda bajarish; - avtomobillarning transmissiyasi, yurish qismi, boshqarish, organlarini tuzilishi bo'yicha amaliy mashg'ulotlarni mustaqil ravishda bajarish; - barcha turdagi avtomobillarni tavsifnomalarini maxsus ma'lumotnoma asosida tuzib chiqish.	KK 1.3 KK-1.4 KK-2.1 KK-2.2, KK-2.3 KK-2.4 KK-2.5
2.05	Biznes asoslari.	 tadbirkorlik faoliyati turlari va shakllari; yangi korxona tashkil etish va faoliyat yoʻnalishlarini tanlash; korxonani tashkil etish tartibi; tadbirkorlik subyektlarini davlat roʻyxatidan oʻtkazish tartibi; bankdan kredit olish va rasmiylashtirish tartibi; marketing tadqiqotlari va oʻz mahsulotini reklama qilish yoʻllari; 	 biznes g'oyani izlash va tanlash; tadbirkorlik shaklini tanlash; o'z o'zini band qilish faoliyatini ro'yxatdan o'tkazish; shaxsiy biznesni tashkil etish va uni davlat ro'yxatidan o'tkazish; biznes faoliyatini yuritish uchun marketing strategiyalarini ishlab chiqish; mahsulot va xizmatlarni reklama qilish; 	UK-1; UK-3; UK-4; UK-7; UK-8; UK-9; UK-11; UK-12.

		 biznesni rivojlantirish yoʻllari; xodimlarni tanlash va boshqarish tartibi; tadbirkorlik faoliyatida elektron davlat xizmatlari; tadbirkorlik subyektlarini soliqqa tortish tartibi; biznes-rejaning vazifasi va asosiy boʻlimlari; tadbirkor madaniyati va etikasi. 	 bank kreditlarini rasmiylashtira olish; marketing tadqiqotlari oʻtkazish; oʻz mahsulotini reklama qilish; xarajatlar va daromad hisobini aniqlash; biznesni rivojlantirish yoʻllarini izlab topish; xodimlarni tanlash va boshqarish; elektron davlat xizmatlaridan foydalanish; yakka tartibdagi tadbirkorlar toʻlaydigan soliqlarni hisoblash; biznes-reja ishlab chiqish va uni taqdim etish; ishbilarmonlik etikasiga ega boʻlish, undan foydalanish va boshqalar. 	
2.06	Oʻquv amaliyoti. Chilangarlik ishlari	 chilangarlik ishi turlari, mehnat madaniyati, mahsulot sifati, texnika, elektr va yongʻin xavfsizligi, sanitariyagigiyena qoidalari; oʻlchash asoslari, chilangarlikdagi oʻlchash asboblari, oʻlchash qoidalari; tekislikda va fazoviy rejalash qoidalari; metallarni kesish va qirqish texnologiyasi; metallarni toʻgʻrilash va egish texnologiyasi; egovlash texnologiyasi; parmalash texnologiyasi; rezba kesish texnologiyasi; chilangarlik asboblarini sozlash talablarini bajarish. 	 chilangarlik ishi turlari, mehnat madaniyati, mahsulot sifati, texnika, elektr va yongʻin xavfsizligi, sanitariya-gigiyena qoidalariga rioya qilgan holda ish joyini tashkil qilish; chilangarlik ishlarida oʻlchash asboblaridan foydalanish; qoidalar boʻyicha tekislikda va fazoviy rejalash; texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni dastaki va mexanizatsiyalashgan asboblar bilan kesish va qirqish; texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni toʻgʻrilash va egish; texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni egovlash; texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni parmalash; texnologiyaga rioya qilgan holda metallarni parchinlash; texnologiyaga rioya qilgan holda rezba kesish; 	UK-1 UK-2 UK-7 UK-10 UK-11 UK-12 KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4 KK-1.5 KK-2.1 KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4 KK-2.6

			- chilangarlik asboblarini sozlash.	
2.07	Oʻquv amaliyoti. Avtomobillar tuzilishi,	 avtomobillarning umumiy tuzilishi; dvigatellarni umumiy tuzilishi; dvigatel va mexanizm tizimlari tuzilishi va ishlash tartibi; transmissiyaning umumiy tuzilishi va ishlash tartibi; yurish qismining umumiy tuzilishi; boshqarish organlarining umumiy tuzilishi. 	 chilangarlik asboblarini sozlash. avtomobillarni tuzilishini boʻlaklarga boʻlib oʻrganish; dvigatellarni mexanizm va tizimlari tuzilishi boʻyicha amaliy mashgʻulotlarni mustaqil ravishda bajarish; avtomobillarning transmissiyasi, yurish qismi, boshqarish organlarini tuzilishi boʻyicha amaliy mashgʻulotlarni mustaqil ravishda bajarish; 	UK-1 UK-2 UK-7 UK-10 UK-11 UK-12 KK-1.1 KK-1.2
			 barcha turdagi avtomobillarni tavsifnomalarini maxsus ma'lumotnoma asosida tuzib chiqish; avtomobilning birikma, agregat, mexanizmlarni qismlarga ajratish va yigʻish. 	KK-1.3 KK-1.4 KK-1.5 KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4 KK-2.6
		3.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va	ta'mirlash kvalifikatsiyasi bo'yicha:	
3.1.1	Maxsus fan: Avtomobil dvigatellariga servis xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	 avtomobil dvigateliga xizmat koʻrsatishning ketma-ketligi, xizmat koʻrsatish turlari va usullari hamda davri; 	T	KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4 KK-1.5

moslam	tashxislash va ta'mirlash tashxislash jarayonida iladigan asbob uskunlar va alarni, ularni ishlash tartibini va ish qoidalari.	 dvigatellarni mexanizm va tizimlarga servis xizmat koʻrsatish boʻyicha amaliy mashgʻulotlarni mustaqil ravishda bajarish. 	
3.1.3 Ishlab chiqarish amaliyoti 3.1.4 Diplom oldi			KK-1.1 KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4 KK-1.5

3.1.5	amaliyoti Davlat attestatsiyasi	3.2.Yonilgʻi ta'minlash tizimini tashxi	slash va ta'mirlash chilangari	KK-1.2 KK-1.3 KK-1.4 KK-1.5
3.2.1	Maxsus fan: Yonilg'i ta'minlash tizimini servis xizmat ko'rsatish va ta'mirlash	 avtomobillarning yonilg'i purkash asboblari; yonilg'i purkash agregatlari; benzinli dvigatellarning yonilg'i purkash tizimlari; "k-jetronic" mexanik purkash tizimi; bir nuqtali "mono-jetronic" purkash tizimi; purkash va o't oldirish jarayonini birgalikda boshqariladigan tizimlar; yonilg'i purkash tizimida ishlatiladigan datchik va ijrochi mexanizimlar; dizel dvigatellarning yonilg'i purkash tizimi; yuqori bosimli yonilg'i nasosi; haydovchi nasos; farsunkalar. 	 benzinli dvigatellarning yonilg'i purkash tizimlarini diagnostika qilish va servis xizmat ko'rsatish; "k-jetronic" mexanik purkash tizimini diagnostika qilish va servis xizmat ko'rsatish; "I-jetronic" yonilg'i purkash tizimini diagnostika qilish va servis xizmat 	KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4 KK-2.5 KK-2.6.

			- yuqori bosimli yonilgʻi nasosini diagnostika	
			qilish servis xizmat koʻrsatish;	
3.2.2	Oʻquv amaliyoti: Yonilgʻi ta'minlash servis xizmat koʻrsatish va ta'mirlash ishlari	asboblari; - yonilgʻi purkash agregatlari;	qilish servis xizmat koʻrsatish; yonilgʻi purkash agregatlarini diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; benzinli dvigatellarning yonilgʻi purkash tizimlarini diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; "K-Jetronic" mexanik purkash tizimini diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; "L-Jetronic" yonilgʻi purkash tizimini diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; bir nuqtali "Mono-Jetronic" purkash tizimini diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; purkash va oʻt oldirish jarayonini birgalikda boshqariladigan tizimlarni diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; yonilgʻi purkash tizimida ishlatiladigan datchik va ijrochi mexanizimlarni diagnostika qilish va servis xizmat koʻrsatish; dizel dvigatellarning yonilgʻi purkash tizimiga servis xizmat koʻrsatish; yuqori bosimli yonilgʻi nasosini diagnostika qilish va texnik xizmat koʻrsatish; farsunkalarni servis holatini aniqlash va texnik xizmat koʻrsatish;	UK-11 UK-12 KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4 KK-2.5 KK-2.6.
			amaliy nazorat mashgʻuloti;sinov ishlarini oʻtkazish;oʻquv amaliyoti boʻyicha hisobotlar yozib	

			borish, rasmiylashtirish, himoya qilish va topshirish.			
3.2.3	Ishlab chiqarish amaliyoti			KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4 KK-2.5 KK-2.6		
3.2.4	Diplom oldi amaliyoti			KK-2.1 KK-2.2 KK-2.3 KK-2.4 KK-2.5 KK-2.6		
3.2.5	Davlat attestatsiyasi			2.0		
	3.3."B" toifali avtomobil haydovchisi kvalifikatsiyasi boʻyicha					
3.3.1	Maxsus fan: Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligi	 umumiy qoidalar, asosiy tushunchalar va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari; harakat tartibi transport vositalarini toʻxtashi va toʻxtab turish tartibi; yoʻl belgilari; 	 umumiy qoidalar, asosiy tushunchalar va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari bilish; harakat tartibi transport vositalarini toʻxtashi va toʻxtab turish qoidalarini mustaqil bajarish; 	KK-3.1 KK-3.2 KK-3.3 KK-3.4 KK-3.5 KK-3.6		

- yoʻlning qatnov qismidagi belgilar va ularning tasviri;
- yoʻllarda harakatni tartibga solish;
- chorrahalardan o'tish;
- piyodalarning o'tish joylari, umumiy foydalanadigan transport vositalarining to'xtash joylaridan va temir yo'l kesishmalaridan o'tish;
- harakatning maxsus sharoitlari;
- transport vositalarida odam va yuk tashish;
- transport vositalarini texnik holati va jihozlari;
- nomer va taniqlik belgilari, ogohlantiruvchi yozuv va qurilmalar;
- harakat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha avtotransport va boshqa tashkilotlar mansabdor shaxslarining vazifalari;
- kalonnada harakatlanish, fuqaro mudofaasi bo'yicha haydovchilarning vazifalari;
- avtomobilni boshqarish jihozlaridan foydalanish texnikasi;
- avtomobilni chegaralangan oraliqda boshqarish;
- avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtish jovida boshqarish;
- avtomobilni transport oqimida boshqarish;
- avtomobilni kunning qorong'i vaqtida va yetarlicha ko'rinmaydigan sharoitlarda boshqarish;

- yoʻl belgilarini bilish;
- yoʻlning qatnov qismidagi belgilar va ularning tasvirini ma'nosini tushunish;
- yoʻllarda harakatni tartibga solish ishoralari va belgilarini ajrata olish;
- chorrahalardan o'tishni qoidalari;
- piyodalarning oʻtish joylari, umum foydalanadigan transport vositalarining toʻxtash joylaridan va temir yoʻl kesishmalaridan oʻtish, mustaqil harakatlanish;
- transport vositalarida odam va yuk tashish qoidalarini bajarish;
- transport vositalarini texnik holati va jihozlari oʻrganish;
- nomer va taniqlik belgilari, ogohlantiruvchi yozuv va qurilmalar oson ajrata olish;
- harakat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha avtotransport va boshqa tashkilotlar mansabdor shaxslarining vazifalari bilish;
- avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtish joyida mustaqil boshqarish;
- avtomobilni transport oqimida mustaqil boshqarish;
- avtomobilni kunning qorongʻi vaqtida va yetarlicha koʻrinmaydigan sharoitlarda boshqarish;
- yo'l-transport hodisasi tushunish;
- haydovchining kasbiy ishonchliligi baholay olish;
- haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari va haydovchining ahloqiy hulqi

		 avtomobilni murakkab va alohida yoʻl sharoitlarida boshqarish; avtomobilni tejamli boshqarish; transport hodisasi; haydovchining kasbiy ishonchliligi; haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari; haydovchining ahloqiy hulqi; avtomobildan foydalanish xususiyatlari; yoʻl sharoitlari; avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilish; haydovchining ishlash qobiliyatiga alkogol va narkotik moddalarining ta'siri; umumiy vaziyatlar; odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini; hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish; yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketma-ketligini; yoʻllarda baxtsiz hodisa tufayli jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish qoidalarini. 	qoidalari; - avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilishni mustaqil oʻrganish; - haydovchining ishlash qobiliyatiga alkogol va narkotik moddalarining ta'siri hamda oqibatlarini baholashni oʻrganish; - odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini oʻrganish; - hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatishni mustaqil bajara olish; - yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketma-ketligi bajarish; - yoʻllarda baxtsiz hodisa tufayli jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish kasbiy faoliyatini mustaqil bajarish.	
3.3.2	"B" toifadagi	- dvigatelning umumiy tuzilishi va ishlashi; -	- avtotransport vositalariga servis xizmat	KK-3.1
	avtotransport	- sovitish tizimi;	koʻrsatishning turlari va davriyligi belgilash;	KK-3.2
	vositalarining	- moylash tizimi;	- xavfsizlik texnikasi va atrof muhitni	KK-3.3
	tuzilishi va ularga	- ta'minlash tizimi;	muhofaza qilish ishlarini bajarish;	KK-3.4
	servis xizmat	- elektr energiyasining manba va -	- avtotransport vositalarida amalda	KK-3.5
	ko'rsatish	iste`molchilari;	uchraydigan nosozliklar va ularni bartaraf	KK-3.6

3.3.3	Davlat attestatsiyasi	 transmissiyaning vazifasi va umumiy tuzilishi; yurish qismi; tormoz tizimi; rul boshqarmasi; aktiv va passiv xavfsizlik tizimlari. 	etish usullari mustaqil bajarish; - "B" toifadagi avtotransport vositalariga servis xizmat koʻrsatish, qismlarga ajratish, ta'mirlash va yigʻish ishlarini bajarish; - sinash ishlarini bajarish.	
	1 222200001	3.4."B" yoki "BC" toifali avtomobil hayd	ovchisi kvalifikatsiyasi boʻyicha	
3.4.1	Maxsus fan: Yo'l harakati qoidalari va harakat xavfsizligi	 umumiy qoidalar, asosiy tushunchalar va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari; 	 umumiy qoidalar, asosiy tushunchalar va terminlar, haydovchi, piyoda va yoʻlovchilarning vazifalari bilish; harakat tartibi transport vositalarini toʻxtashi va toʻxtab turish qoidalarini mustaqil bajarish; yoʻl belgilarini bilish; yoʻlning qatnov qismidagi belgilar va ularning tasvirini ma'nosini tushunish; yoʻllarda harakatni tartibga solish ishoralari va belgilarini ajrata olish; chorrahalardan oʻtishni qoidalari; piyodalarning oʻtish joylari, umum foydalanadigan transport vositalarining toʻxtash joylaridan va temir yoʻl kesishmalaridan oʻtish mustaqil harakatlanish; transport vositalarida odam va yuk tashish qoidalarini bajarish; transport vositalarini texnik holati va jihozlari oʻrganish; 	KK-4.1 KK-4.2 KK-4.3 KK-4.4 KK-4.5 KK-4.6 KK-4.7

- mansabdor shaxslarining vazifalari;
- kalonnada harakatlanish, fuqaro mudofaasi boʻyicha haydovchilarning vazifalari;
- avtomobilni boshqarish jihozlaridan foydalanish texnikasi;
- avtomobilni chegaralangan oraliqda boshqarish;
- avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtish joyida boshqarish;
- avtomobilni transport oqimida boshqarish;
- avtomobilni kunning qorong'i vaqtida va yetarlicha ko'rinmaydigan sharoitlarda boshqarish;
- avtomobilni murakkab va alohida yoʻl sharoitlarida boshqarish;
- avtomobilni tejamli boshqarish;
- transport hodisasi;
- haydovchining kasbiy ishonchliligi;
- haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari;
- haydovchining ahloqiy hulqi;
- avtomobildan foydalanish xususiyatlari;
- yo'l sharoitlari;
- avtotransport xo'jaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilish;
- haydovchining ishlash qobiliyatiga alkogol va narkotik moddalarining ta'siri;
- umumiy vaziyatlar;
- odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini;

- harakat xavfsizligini ta'minlash bo'yicha avtotransport va boshqa tashkilotlar mansabdor shaxslarining vazifalari bilish;
- avtomobilni chorrahalarda va piyodalar oʻtish joyida mustaqil boshqarish;
- avtomobilni transport oqimida mustaqil boshqarish;
- avtomobilni kunning qorong'i vaqtida va yetarlicha ko'rinmaydigan sharoitlarda boshqarish olish;
- avtomobilni tejamli boshqarish qoidalari bilish;
- yo'l-transport hodisasi tushunish;
- haydovchining kasbiy ishonchliligi baholay olish:
- haydovchi mehnatining psixofiziologik asoslari va haydovchining ahloqiy hulqi qoidalari;
- avtotransport xoʻjaliklarida harakat xavfsizligi xizmati ishlarini tashkil qilishni mustaqil oʻrganish;
- haydovchining ishlash qobiliyatiga alkogol va narkotik moddalarining ta'siri hamda oqibatlarini baholashni o'rganish;
- odam anatomiyasi va fiziologiyasi asoslarini oʻrganish;
- hayot uchun xavfli holatlar va jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam ko'rsatishni mustaqil bajara olish;
- yoʻl-transport hodisalarida jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish ketma-ketligi bajarish;

	 hayot uchun xavfli holatlar v jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordar koʻrsatish; yoʻl-transport hodisalarid jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordar koʻrsatish ketma-ketligi; yoʻllarda baxtsiz hodisa tufay jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordar koʻrsatish qoidalarini. 	jarohatlanganlarga birinchi tibbiy yordam koʻrsatish kasbiy faoliyatini mustaqil bajarish.	
3.4.2 "B" va toifadagi avtotranspoi vositalarining tuzilishi va u servis x koʻrsatish	 "C" - dvigatelning umumiy tuzilishi va ishlashi; sovitish tizimi; moylash tizimi; ta'minlash tizimi; 	 avtotransport vositalariga servis xizmat koʻrsatishning turlari va davriyligi belgilash; xavfsizlik texnikasi va atrof muhitni muhofaza qilish ishlarini bajarish; avtotransport vositalarida amalda uchraydigan nosozliklar va ularni bartaraf etish usullari mustaqil bajarish; "B" va "C" toifadagi avtotransport vositalariga servis xizmat koʻrsatish, qismlarga ajratish, ta'mirlash va yigʻish ishlarini bajarish; sinash ishlarini bajarish. 	KK-4.1 KK-4.2 KK-4.3 KK-4.4 KK-4.5 KK-4.6 KK-4.7
3.4.3 Tashishlarni tashkil etish	 transport jarayoni va uning asosi elementlari, yuk va yoʻlovchilar oqim asosiy tasarruf koʻrsatkichlarini, yu ortish-tushirish ishlari; turli xildagi yuklarni tashish usullari; transport-ekspedisiya ishlari tashk etilishi; tezkor boshqarish; 	 - harakatlanuvchi tarkib ish koʻrsatkichlarini hisoblash, yuk va yoʻlovchilar oqimini aniqlash; harakat tarkibi tanlash; yuk ortish-tushirish usullarini qoʻllash; harakat grafiklarini tuzish, ilgor zamonaviy 	KK-4.1 KK-4.2 KK-4.3 KK-4.4 KK-4.5 KK-4.6 KK-4.7
3.4.4 Davlat attestatsiyas			

6. Avtomobil dvigatellarini qismlarga ajratish va yigʻish chilangari kasbining oʻquv yuklamasi.

- **6.1. 30711401-Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash** kasbining oʻquv muddati 2 yil, oʻquv davri 80 haftani tashkil etadi.
- **6.2. 30711401-Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash** kasbining namunaviy va ishchi o'quv rejasini ishlab chiqishda bloklar, fan (modul)lar nomini saqlagan holda ajratilgan vaqtni quyidagi jadvalda ko'rsatilgan chegarada kamaytirish va ko'paytirish imkoniyati beriladi.

6.3. Fan bloklariga ajratilgan chegara(foizda).

Umumta'lim fanlar	42 foiz
Umumkasbiy va maxsus fanlar (ta'lim muassasasi	27-31 foiz
ixtiyoridagi soat bilan) Oʻquv amaliyoti	9-13 foiz
Ishlab chiqarish va diplom oldi amaliyoti	14-18 foiz
Davlat attestatsiyasi	1-3 foiz

Davlat attestatsiyasiga 2 hafta ajratiladi.

O'quv yilida ta'til vaqtining umumiy hajmi 10-14 hafta etib belgilanadi.

7. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbining ta'lim dasturini o'zlashtirgan bitiruvchilarga qo'yilgan talablarni baholash.

- **7.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash** kasbining malaka talabi MSKOning 3-darajasiga mos kadrlarni tayyorlash huquqi mavjud boʻlgan ta'lim muassasalarida qoʻllash majburiy hisoblanadi.
- **7.2.** Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbining ta'lim dasturini o'zlashtirish uchun professional ta'lim muassasalari tegishligi bo'yicha fan xonalari, laboratoriya xonalari va o'quv amaliyot xonalari hamda poligonlar bilan ta'minlangan bo'lishi kerak. Fanlarning amaliy mashg'ulotlari va o'quv amaliyotlari ishlab chiqarish korxonalar yoki boshqa ta'lim muassasalarida olib boriladigan Professional ta'limi muassasalarida amaliyot xonalari va poligonlar talab qilinmaydi.
- **7.3. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash** kasbi boʻyicha ta'lim dasturini oʻzlashtirgan bitiruvchilarni sifatini baholash quyidagi yoʻnalishlarda amalga oshiriladi:
 - fan (modul)ni o'zlashtirish darajasini baholash;
 - kasbni oʻzlashtirish darajasini baholash.
- **7.4.** Professional ta'lim o'quvchilarining bilim saviyasi, ko'nikma va malakalarini nazorat qilishning reyting tizimi to'g'risidagi nizom talablari asosida fanni o'zlashtirishi baholanadi.
- **7.5.** Professional ta'limi muassasalarida yakuniy davlat attestatsiyasini o'tkazish tartibi to'g'risida Nizom talablari asosida kasbni o'zlashtirish darajasi

baholanadi va quyidagi kasbiy kompetensiyalarini baholash indikatorlaridan foydalanadi.

7.6.1. Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kvalifikatsiyasi bo'yicha:

bo yicha:			
Kodi	Kasbiy kompetensiyalar	Baholash mezonlari	
KK-1.1	Avtomobil dvigatellari mexanizm va tizimlarini tashxislash.	 avtomobil dvigatellari mexanizm va tizimlarini tashxislash usullarini; avtomobil dvigatellari mexanizm va tizimlarini boʻlaklarga ajratish ketmaketligini bajarish; tashxislash asboblari va moslamalardan toʻgʻri foydalana olishi. 	
KK-1.2	Texnologik hujjatlar asosida avtomobil dvigatellariga servis xizmat koʻrsatish	 servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash usullari; servis xizmat koʻrsatish turlari va ularni oʻtkazish muddatlari; dvigatellarni ish xarakteristikalari. 	
KK-1.3	Avtomobil dvigatellarini ta'mirlash chilangari asboblar to'plami yordamida qismlarga ajratish, ta'mirlash va yig'ish.	 avtomobil dvigatellarini yechish va joriy ta'mirlash ketma-ketligiga amal qilishi; jihoz va asbob uskunalarni tanlash va ulardan to'g'ri foydalanish. 	
KK-1.4	Avtomobil dvigatellarini sinash.	 avtomobil dvigatellarini maxsus stend va jihozlar yordamida sinash ishlarini bajarishni bilish: avtomobil dvigatellarini maxsus stend va jihozlar yordamida sinash ishlarini bajarish. 	
KK-1.5	Ish jarayonida mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash.	 ish jarayonida mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash usullarini bilish: ish jarayonida mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash usullariga rioya qilish: 	

7.6.2. Yonilg'i ta'minlash tizimini tashxislash va ta'mirlash chilangari kvalifikatsiyasi bo'yicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalar	Baholash mezonlari
KK-2.1	Injektorli dvigatel yonilgʻi purkash tizimini qismlarga ajratish-yigʻish.	 ish joyini tayyorlash; agregatni avtomobildan yechib olish va ishga tayyorlash; agregatni ketma-ketlik asosida qismlarga ajratish va yigʻish ishlarini toʻgʻri bajarish

KK-2.2	Injektorlarga texnik xizmat koʻrsatish va ta'mirlash.	 injektorlarni nosozliklarini aniqlash va diagnostika qilish usullarini bilish; injektorlarga texnik xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash; texnik xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash jarayonlarini toʻgʻri bajarish
KK-2.3	Dizel dvigateli yonilgʻi purkash tizimini qismlarga ajratish-yigʻish	 dizel dvigateli yonilg'i purkash tizimini nosozliklarini aniqlash va diagnostika qilishni bilish; dizel dvigateli yonilg'i purkash tizimiga texnik xizmat ko'rsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash;
KK-2.4	Yuqori bosimli yonilgʻi nasosiga texnik xizmat koʻrsatish va ta'mirlash	 agregatni nosozliklarini aniqlash va diagnostika qilishni bilish; agregatni texnik xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash;
KK-2.5	Diagnostika qilish, texnik xizmat koʻrsatish, ta'mirlashda moslamalar hamda qurilmalardan foydalanish	 qurilma va moslamalarning ishlash prinsipini toʻliq bilish; qurilma va moslamalardan amalda foydalana olish hamda ishlatish
KK-2.6	Faoliyat davomida mehnatni muhofaza qilish va xavfsizlikni ta'minlash.	 mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi boʻyicha yoʻriqnoma boʻyicha savol javob qilish mehnat muhofazasi va texnika xavfsizligi yoʻriqnomasiga rioya qilish

7.6.3. "B" toifali haydovchi kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-3.1	"B" toifadagi avtomobillarni boshqarish	 avtomobilni boshqarishga tayyorlash; kundalik koʻrikdan oʻtkazish ishlarini toʻgʻri bajarishni bilish; vaziyat (yoʻl sharoiti, ob-havo, tigʻiz payt)ni toʻgʻri baholashni bilish; avtomobilni yoʻriqnoma asosida qoidalarga toʻliq amal qilgan holda boshqarish.
KK-3.2	Xarakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish	 nosozliklarni aniqlash va diagnostika qilish usullarini bilish; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash jarayonlarini toʻgʻri bajarish.
KK-3.3	Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni	- avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish usullarini

	bartaraf etish	bilish avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish ishlarini bajarish.
KK-3.4	Yoʻl harakati qoidalari va xarakat xavfsizligiga rioya qilish	 yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligi boʻyicha qonun hujjatlarini bilish; yoʻl chiziqlari va belgilari koʻrinishi hamda vazifalarini toʻliq bilishi, ishora beruvchining harakatlarini tushuna olishi; yoʻl xarakati qoidalari va harakat xavfsizligini toʻliq bilishi; birinchi tibbiy yordam berish koʻnikmalariga ega boʻlishi
KK-3.5	Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash	 yoʻl varaqalari va yuk xatlarini tayyorlash tartibini bilish; yoʻl varaqalari, yuk xatlarini toʻldirish va ularnning hisobotilarni yuritish.
KK-3.6	Yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish	 yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatishni bilish; yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish ishlarini bajarish.

7.6.4. "BC" toifali avtomobil haydovchi kvalifikatsiyasi boʻyicha:

Kodi	Kasbiy kompetensiyalari	Baholash indikatori
KK-4.1	"B" va "C" toifadagi avtomobillarni boshqarish	 avtomobilni boshqarishga tayyorlash; kundalik koʻrikdan oʻtkazish ishlarini toʻgʻri bajarish bilish; vaziyat (yoʻl sharoiti, ob-havo, tigʻiz payt)ni toʻgʻri baholashni bilish; avtomobilni yoʻriqnoma asosida qoidalarga toʻliq amal qilgan holda boshqarish.
KK-4.2	Harakat yoʻnalishida avtomobillarga servis xizmat koʻrsatish	 nosozliklarni aniqlash va diagnostika qilish usullarini bilish; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlashga tayyorlash; servis xizmat koʻrsatish hamda ta'mirlash jarayonlarini toʻgʻri bajarish.
KK-4.3	Avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish	 avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish usullarini bilish. avtomobillarni ekspluatatsiya qilishda mayda nosozliklarni bartaraf etish ishlarini bajarish.

KK-4.4	Yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligiga rioya qilish	 yoʻl harakati qoidalari va harakat xavfsizligi boʻyicha qonun hujjatlarini bilish; yoʻl chiziqlari va belgilari koʻrinishi hamda vazifalarini toʻliq bilishi, ishora beruvchining harakatlarini tushuna olishi; yoʻl xarakati qoidalari va harakat xavfsizligini toʻliq bilishi; birinchi tibbiy yordam berish koʻnikmalariga ega boʻlishi 	
KK-4.5	Belgilangan shakldagi hujjatlar bilan ishlash	 yoʻl varaqalari va yuk xatlarini tayyorlash tartibini bilish; yoʻl varaqalari, yuk xatlarini toʻldirish va ularnning hisobotilarni yuritish. 	
KK-4.6	Yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish	 yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatishni bilish; yoʻl-transport hodisasi sodir boʻlgan joyda jabrlanganlarga birinchi yordam koʻrsatish ishlarini bajarish. 	
KK-4.7.	Yengil va yuk avtomobillarda tashish ishlarni tashkil etish	 avtomobillarda yuk va yoʻlovchi tashish qoidalarini bilish; avtomobillarda yuk va yoʻlovchi tashish ishlarini toʻgʻri bajarish. 	

Tayanch so'zlar:

Professional ta'lim, kasb, mutaxassislik, kvalifikatsiya, ta'lim dasturi, ta'lim standarti, malaka talabi, o'quv reja, kompetensiya, umumiy kompetensiya, kasbiy kompetensiya, bilim, ko'nikma kasbiy faoliyat ob'yekti, kasbiy faoliyat turi, kasbiy faoliyat sohasi, o'quv fani, kasbiy fanlar, umumkasbiy fanlar, maxsus fanlar, amaliyotlar, o'quv amaliyoti, ishlab chiqarish amaliyoti, diplom oldi amaliyoti, mustaqil ta'lim.

Dvigatel, krivoship-shatun mexanizmi, gaz taqsimlash mexanizmi, sovutish tizimi, moylash tizimi, ta'minlash tizimi, o't oldirish tizimi va elektr jixozlari, tashxislash.

ISHLAB CHIQILDI:

Pedagogik innovatsiyalar, professional ta'lim boshqaruv hamda pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish

DESCRIPTION INSTITUTE DE CONTROL DE CONTROL

Shayxontohur tuman kasb-hunar

maktabi direktori

2023 vil (22)

M.0'

KELISHILDI:

Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Professional ta'limni oʻquv-me'yoriy va metodik muvofiqlashtirish boshqarmasi boshligʻi

O'.Alijonov

M.O'.

Transport Vaziri oʻrinbosari

A St. Abdugafarov

MA.O'.

30711401 - Avtomobil dvigatellarini tashxislash va ta'mirlash kasbining malaka talabi va oʻquv rejani ishlab chiqqan ishchi guruh a'zolari

Nº	F.I.SH	Ish joylari va lavozim	Imzo
1.	E.Ergashev	Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi Professional ta'limni oʻquv-me'yoriy va metodik muvofiqlashtirish boshqarmasi bosh mutaxassisi	33,00/
2.	A.Parmanov	Pedagogik innovatsiyalar instituti Ta'lim texnologiyalari, o'quv reja va dasturlarni ishlab chiqish bo'limi boshlig'i	
3.	N.Sultanov	Pedagogik innovatsiyalar instituti Ta'lim texnologiyalari, oʻquv reja va dasturlarni ishlab chiqish boʻlimi bosh mutaxassisi	
4.	X.Agaliyeva	Pedagogik innovatsiyalar instituti tayanch doktoranti	Inde
5.	O.Tuxtamuratov	Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi Oʻquv ishlari boʻyicha direktor oʻrinbosari	
6.	M.Xasanov	Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi Ishlab chiqarish ta'limi boʻyicha direktor oʻrinbosari	18
7.	A.Umurzoqov	Shayxontohur tuman kasb-hunar maktabi Bosh usta	March -